

เวทีสาธารณะ: อนาคตเราเลือกได้

● **มิงสสรณ์ วาสอาน**

ผู้อำนวยการ

สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ: ม.เชียงใหม่

สวัสดิ์ปีใหม่คะ ขอให้แฟนๆ คอลัมน์นี้
มีชีวิตที่สดใสตลอดปีนี้นะคะ

จากบทความที่น่าเสนอผ่านคอลัมน์นี้มาก่อนหน้านี้ ท่านผู้อ่านหลายๆ ท่านคงจะเกิดคำถามขึ้นมาว่า **ประเทศไทยในอีก 20 ปี**

ข้างหน้าจะเป็นอย่างไร หลายท่านคงเคยคิดหาคำตอบหรือแอบคิด แต่บางท่านก็อาจจะไม่เคยคิดหรือไม่อยากจะคิด เพราะไม่รู้ว่าจะคิดไปทำไม แต่การคาดการณ์ถึงทางเลือกอนาคตที่เป็นไปได้ จะช่วยให้เราวางแผนที่จะให้มีโอกาสที่พึงปรารถนาได้ในระดับหนึ่ง เช่น หากเราเห็นแนวโน้มว่า บางอุตสาหกรรมในประเทศจะต้องเลิกไปเพราะปัจจัยเงื่อนไขของค่าแรง พลังงาน เราอาจไม่เพิ่มการลงทุนในอุตสาหกรรมนั้น

แผนงานสร้างเสริมนโยบายสาธารณะที่ดี (นสธ.) ภายใต้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้จัดประชุมผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ ทั้งเศรษฐกิจ พลังงาน สังคม และการเมือง เพื่อหาแนวโน้มที่แต่ละท่านคิดว่าจะเกิดขึ้น และให้อธิบายว่าทำไมถึงคิดเช่นนั้น ได้ข้อสรุปดังนี้ คือ

(1) **ในด้านเศรษฐกิจประเทศไทย** จะเป็นศูนย์กลางด้านบริการ ทั้งด้านการท่องเที่ยวการเงินและตลาดหลักทรัพย์ การขนส่ง (Logistics) ในอาเซียน เนื่องจากการบริการขนส่งเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องอาศัยทำเลที่ตั้ง (Location Specific Industry) ประเทศไทยมีความได้เปรียบเรื่องที่ตั้งอยู่แล้ว โดยเฉพาะรัฐบาลได้ปรับข้อสมมติฐานพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจที่เคยอาศัยค่าแรงต่ำ และพลังงานถูกมาเป็นอัตรียปัจจัยทาง

ภูมิศาสตร์และได้เปลี่ยนความผันจากชาติช่วงขั้วขั้วมาเป็น **connectivity hub** หากความผันใหม่เป็นจริง ประเทศไทยจะกลายเป็นศูนย์กลางเอเชีย

(2) **การท่องเที่ยว** จะเป็นภาคธุรกิจจ้างงานที่ใหญ่ที่สุดเข้ามาทดแทนภาคอุตสาหกรรม การผลิตที่ตั้งของประเทศไทยเหมาะสมที่ให้นักเงินและคนอินเดียจะมากเที่ยวเมื่อออกเดินทางไปยังต่างประเทศเป็นครั้งแรก เนื่องจากอินเดียกับจีนมีประชากรสูงนักท่องเที่ยวก็จะมากเป็นเงาตามตัว แต่การท่องเที่ยวจะสร้างความยุ่งยากทางสังคมให้กับคนท้องถิ่นเหมือน

สำนักเศรษฐกิจแห่งชาติปัจจุบันมีคนไทยอยู่ในเมืองที่เรียกว่าเทศบาลต่างๆ ประมาณร้อยละ 40 จะเพิ่มขึ้นเป็นสองในสามจะอยู่ในเมือง

(5) **ในด้านสิ่งแวดล้อม** อีก 20 ปีข้างหน้า ก๊าซพิษตามธรรมชาติที่เราสามารถรับมือได้จะน้อยลง แต่ก๊าซพิษที่เราไม่รู้จักและก๊าซพิษที่ใหญ่กว่าในปัจจุบันจะเกิดขึ้น ความพร้อมในการรับมือกับก๊าซพิษของไทยจัดอยู่ในระดับที่เรียกว่ายังไม่ดีนักถึงแม้ในอนาคตจะสามารถพัฒนาความพร้อมให้ดีกว่าปัจจุบันได้ก็ตามแต่เราขาดความสามารถในการประเมินก๊าซพิษดีให้อยู่ในระดับที่ดี นอกจากนี้ การประเมินความเสี่ยงยังต้องใช้วิทยาศาสตร์และการมีส่วนร่วมใน

อนาคตประเทศไทย

กัน เพราะนักท่องเที่ยวจะมาแย่งชิงแย่งใช้ทรัพยากรกับคนไทย เช่น แย่งใช้ชายหาด แย่งใช้ BTS ฯลฯ บริการท่องเที่ยวไม่เหมือนการส่งออกสินค้าเพราะเป็นบริการที่ต้องสัมผัสกับคนต่างชาติ ต่างวัฒนธรรมตลอดเวลา คนไทยต้องยอมเปิดกว้างรับวัฒนธรรมใหม่ๆ ให้มากขึ้น จะเป็นคนถือคิ่วขั้วขั้วหรือไม่ได้

(3) **เนื่องจากความได้เปรียบเรื่องแรงงาน** ราคาถูกได้ค่อยๆ หดหายไป และพลังงานในอ่าวไทยก็จะหมดลงในอีก 18 ปี อุตสาหกรรมการผลิตที่จะยังอยู่คืออุตสาหกรรมที่ผลิตปัจจัย 4 คืออาหาร เกษตร ก่อสร้างส่วนยานยนต์เป็นอุตสาหกรรมที่ 5 ที่ยังคงอยู่ได้ (ถ้ารัฐบาลไม่มีนโยบายมาทำลายล้างอุตสาหกรรมในทำนองเดียวกับนโยบายจำนำข้าวที่ทำลายอุตสาหกรรมข้าวเพื่อส่งออก) รวมไปถึง Supply Chain ภายใต้อุตสาหกรรมนี้ก็จะยังอยู่แต่ความสามารถในการแข่งขันจะลดลงและอุตสาหกรรมยานยนต์ที่มีอยู่เป็นของบริษัทข้ามชาติคนไทยจะได้ประโยชน์จากค่าแรงและทักษะเพิ่มขึ้น

(4) **จะมีกรขยายตัวของ Megacities** โดยเฉพาะกรุงเทพฯ และเมืองหลักต่างๆ เช่น เชียงใหม่ อุดรธานี หาดใหญ่ ขอนแก่น โดยมีเมืองเล็กๆ จะบริการ เมืองใหญ่เป็นเมืองบริวาร และกรุงเทพฯ ก็จะเป็นเมืองบริวารของเมืองอื่นๆ ภายใต้ระบบทุนนิยมโลกตามสถิติของ

วงกว้างแต่ดูเหมือนว่ามีอำนาจในการจัดการก๊าซพิษจะไฟท์กับที่โครงการแสนล้านมากกว่า จะให้ความสำคัญกับการจัดการให้ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยมีส่วนร่วม

ใน 20 ปีข้างหน้า หากปล่อยไปดังปัจจุบัน ความสามารถของคนไทยที่จะจัดการก๊าซพิษดีนั้นไม่น่าจะถึงระดับประเทศญี่ปุ่นเนเธอร์แลนด์ เนื่องจากไม่คุ้นกับวัฒนธรรมความปลอดภัย และมีทัศนคติว่าการเตรียมพร้อมรับมือกับพิษดีนั้นจะหยุดการพัฒนา ทั้งที่ควรที่จะเปลี่ยนวิธีคิดที่ว่าการลงทุนเพื่อป้องกันก๊าซพิษดีทำให้การพัฒนาช้าลง มาเป็นการคิดหาวิธีการลดก๊าซพิษดีที่เอื้อต่อการพัฒนา

(6) **ที่ประชุมไม่มีข้อยุติว่าความเหลื่อมล้ำ** ในสังคมจะเป็นอย่างไร มีกลุ่มหนึ่งก็คิดว่าความเหลื่อมล้ำจะลดลงเพราะการเมืองไทยเปิดโอกาสให้คนรากหญ้าและยอดหญ้ามากขึ้น กลุ่มที่สองเห็นว่าความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยจะเพิ่มขึ้นเนื่องจากระบบเศรษฐกิจไม่ได้ถูกควบคุมด้วยปัจจัยในประเทศอย่างเดียว แต่ระบบเศรษฐกิจไทยนั้นได้รับผลกระทบจากกระแสโลกาภิวัตน์ หรือทุนนิยมโลกด้วยธุรกิจเล็กๆ ซึ่งยังไม่สามารถหาตัวเองให้เป็นระดับนานาชาติได้ก็จะล้มหายตายจากไป

กลุ่มที่สามยังเห็นอีกว่าความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยจะเพิ่มขึ้นเพราะรัฐบาลไม่

เป็นพรรคไหนก็มักจะเพิกเฉยกับเรื่องความเหลื่อมล้ำ ที่สำคัญคือ ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าประเทศไทยขาดเครื่องมือในการปฏิรูปการกระจายรายได้ โดยเฉพาะการเก็บภาษีสำคัญๆ เช่น ภาษีที่ดิน ภาษีจากกำไรหุ้น ฯลฯ ซึ่งหมายความว่าคนรวยรวยขึ้นกว่าเดิมเร็วขึ้น

(7) **คอร์รัปชัน** ในภาครัฐ ส่วนที่ต้องมีประสิทธิภาพในการให้บริการประชาชนจะถูกแก้ไขให้ดีขึ้นเรื่อยๆ (เช่น การขอหนังสือเดินทาง การเสียภาษีรายได้) แต่คอร์รัปชันอันมาจากการจัดสรรผลประโยชน์ให้แก่พรรคพวกยังไม่ลดลง และอาจจะเลวร้ายมากขึ้น เพราะระบบกำกับธรรมาภิบาลในประเทศยังคงอ่อนแอ แต่ธรรมาภิบาลจากภายนอกกลับมีบทบาทมากขึ้น และมีอิทธิพลต่อนโยบายสาธารณะมากขึ้นตัวกำกับธรรมาภิบาลจากภายนอกไม่ได้จำกัดอยู่แค่องค์กรระหว่างประเทศที่รัฐบาลยอมรับ เช่น UN WTO WB ฯลฯ แต่ยังรวมไปถึงองค์กรระหว่างประเทศที่ต่อต้านการคอร์รัปชัน ต่อต้านการละเมิดสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของมนุษยชน องค์กรที่มาใหม่และมีผลต่อรัฐบาลได้แก่ บริษัทจัดลำดับฐานะทางเศรษฐกิจการเงินระหว่างประเทศ เช่น กรณีที่รัฐบาลที่ดีของเราให้ความสำคัญกับบริษัทจัดอันดับประเทศระดับถึงผลเสียจากนโยบายจำนำข้าวมากกว่า การที่จะฟังเสียงข้าราชการที่ซื้อสัตย์สุจริต และนักวิชาการ

พอมาถึงจุดนี้ ผู้อ่านคงอยากรู้อยากถามว่า แล้วการเมืองไทยในอนาคตจะเป็นอย่างไร ผู้ทรงคุณวุฒิทางการเมืองของเราฟันธงเลยว่า **ระเบียบทางการเมืองที่มีอยู่ในปัจจุบันจะเปลี่ยนไป** เนื่องจากประชาชนจะเรียกร้องประชาธิปไตยอย่างแท้จริงมากขึ้นระบบการเมืองไทยส่วนหนึ่งเป็นการเมืองมวลชนไปแล้ว (Mass Politics) ระบบการเมืองไม่ใช่การต่อรองระหว่างพรรคเท่านั้นอีกต่อไป เพราะส่วนหนึ่งเป็นการเมืองโดยประชาชนจะเกิดการกระจายไปทั่ว **ระบบการเมืองปัจจุบันจะไม่เสถียรไปอีก 5 - 10 ปี!! ต้องท่องคาถาท.ไทยอดทน (กับนักการเมือง) และต้องเปิด(ใจ) กว้างต่อทุกความคิดเห็นคะ**

ดาวมีโหลดเอกสารที่ผ่านใจฟรีจาก www.tuhpp.net ได้ นะคะ